

۱۵۴ / ۱۱۷

۹۰-۹۱۰۱۲۷

مدیریت عمومی

(ویراست سوم)

www.ketab.ir

تالیف
دکتر علی علاقه‌نیل

علاقه‌بند، علی، ۱۳۲۱ -

مدیریت عمومی (ویراست سوم) ، تألیف: علی علاقه‌بند. - تهران: نشر روان، ۱۴۰۱.

ده، ۱۹۸ ص.: مصور، نمودار.

ISBN : 978 - 964 - 8345 - 76 - 6

واژه‌نامه [۱۹۵-۱۹۶]

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

موضوع: مدیریت

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ع ۸ ۲ / ف ۳۷ / HD

رده‌بندی دیویی: ۶۵۸

شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۸۱۸۹۶

بیاید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

مخاطب عزیز، خواننده گرامی، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله مترجم و ناشر است. تکثیر آن به هر شکل و میزانی، بدون اجازه از ناشر و مؤلف، و خرید و فروش آن کاری نادرست، غیرقانونی، و غیرشرعی است. پیامد این عمل ناصواب موجب بی‌اعتمادی در فضای نشر و فروش کتاب می‌شود و می‌تواند زمینه‌ساز محیطی ناسالم جهت بی‌ارزش کردن زحمات دست‌اندرکاران فعالیت‌های فرهنگی و اقتصادی در جامعه شود که در نهایت، به زیان خود شما و فرزندان‌تان خواهد شد.

www.ketab.ir

سایت

www.ravabook.ir

پست الکترونیکی

ravan_shams@yahoo.com

☐ مدیریت عمومی (ویراست سوم)

☐ تألیف: دکتر علی علاقه‌بند

☐ ناشر: نشر روان

☐ نوبت چاپ: سی و چهارم، آذر ۱۴۰۲

☐ تعداد صفحات: ۲۰۸ صفحه

☐ شمارگان: ۳۳۰۰ جلد

☐ لیتوگرافی: طیف‌نگار چاپ: شاهین

☐ صحافی: چاوش

☐ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۳۴۵-۷۶-۶

ISBN : 978 - 964 - 8345 - 76 - 6

مرکز پخش: تهران - خیابان زرتشت غربی، بین خیابان علیزاده و شیخ‌لر، پلاک ۶۳

تلفکس: ۸۸۹۶۲۷۰۷

۸۸۹۶۱۰۵۰

۸۸۹۶۱۰۷۰

تلفن: ۸۸۹۷۳۳۵۸ - ۹

فهرست

۱	پیشگفتار.....
۳	فصل یکم: سازمان و مدیریت.....
۳	مقدمه.....
۴	سازمان اجتماعی.....
۵	سازمان رسمی.....
۶	تعریف سازمان.....
۷	انواع سازمانها.....
۱۰	تعریف مدیریت.....
۱۳	سطوح مدیریت و انواع مدیران.....
۱۴	فرایند مدیریت.....
۱۵	تجزیه فرایند مدیریت.....
۱۷	کارکردهای مدیریت.....
۱۹	نقشهای مدیریت.....
۲۰	نقشهای میان‌شخصی.....
۲۱	نقشهای اطلاعاتی.....
۲۲	نقشهای تصمیمی.....
۲۳	مهارتهای مدیریت.....
۲۶	ارزش نسبی مهارتها.....
۲۶	مهارتهای دیگر.....
۲۸	مهارتهای ویژه.....
۲۹	اخلاق مدیریت.....
۳۰	محیط کار مدیریت.....

۳۱	ابعاد محیط
۳۲	تکنولوژی سازمان و مدیریت
۳۳	عملکرد مدیریت
۳۳	کارآیی و اثربخشی
۳۴	مدیریت: علم یا هنر؟
۳۶	آیا مدیریت حرفه است؟
۳۸	ضرورت آموزش مدیریت
۳۹	رویکردهای متداول در آموزش مدیریت

فصل دوم: تصمیم‌گیری

۴۵	تعریف تصمیم‌گیری
۴۶	شیوه‌های تفکر درباره تصمیم‌گیری
۴۷	انواع تصمیم
۴۷	تصمیم معمول (یا برنامه)
۴۸	تصمیم غیرمعمول
۴۹	سطوح تصمیم‌گیری
۵۰	رویکرد عقلانی به تصمیم‌گیری
۵۲	فرایند تصمیم‌گیری
۵۸	شرایط تصمیم‌گیری
۵۹	محدودیت عملیات در تصمیم‌گیری
۶۰	اهمیت تصمیم‌گیری در مدیریت

فصل سوم: هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی

۶۴	فرایند برنامه‌ریزی
۶۵	هدف و اهمیت آن
۶۶	هدفهای گروهی و سازمانی
۶۷	هدفهای لفظی و واقعی
۶۷	تغییر هدفها
۶۸	ملاکهای تعیین هدف
۷۰	پیش‌نگری
۷۲	بودجه‌بندی
۷۲	سیاست‌گذاری یا تعیین خط‌مشی
۷۳	انواع برنامه‌ها
۷۷	اهمیت برنامه‌ریزی

فصل چهارم: سازماندهی و ساختار سازمان ۷۹

۷۹	فرایند سازماندهی.....
۸۰	ساختار سازمان .....
۸۳	تقسیم کار و گروه‌بندی وظایف.....
۸۷	هماهنگی.....
۸۸	حیطه نظارت.....
۹۰	حیطه نظارت و سطوح مدیریت.....
۹۰	ساختار سازمانی مسطح و بلند.....
۹۲	عوامل تعیین‌کننده حیطه نظارت مؤثر.....
۹۳	اختیار.....
۹۶	تفویض اختیار.....
۹۶	اصول تفویض اختیار.....
۹۹	مزایای تفویض اختیار.....
۱۰۰	وحدت فرمان.....
۱۰۰	سلسله‌مراتب (بایگان).....
۱۰۲	تمرکز و تمرکز زدایی.....
۱۰۴	صف و ستاد.....
۱۱۱	نمودار سازمان.....
۱۱۲	سازمان ماتریس.....
۱۱۵	سازمان غیررسمی.....

فصل پنجم: ارتباط ۱۱۷

۱۱۸	تعریف ارتباط.....
۱۱۹	فرایند ارتباط.....
۱۲۲	نمادهای ارتباط.....
۱۲۴	ارتباط در سازمانها.....

فصل ششم: رهبری ۱۲۹

۱۳۰	رهبری در مدیریت.....
۱۳۱	قدرت رهبری.....
۱۳۴	قابلیتهای رهبری.....
۱۳۵	مطالعات رهبری.....
۱۳۸	سرپرستی.....

۱۳۹ ..... رهبری اثربخش از راه ارتباط متقابل

۱۴۰ ..... بازخورد

۱۴۱ ..... مدل پنجره جوهری

۱۴۳ ..... شخصیت رهبری

۱۴۹ ..... انگیزش

فصل هفتم: نظارت و کنترل ۱۵۱

۱۵۱ ..... فرآیند کنترل

۱۵۵ ..... ویژگیهای کنترل اثربخش

۱۵۷ ..... انواع کنترل

۱۵۹ ..... اهمیت کنترل

فصل هشتم: پیشینه تفکر در زمینه مدیریت ۱۶۱

۱۶۳ ..... مکتبها و نظر بهایی مدیریت

۱۶۴ ..... مدیریت علمی

۱۶۷ ..... مدیریت اداری

۱۷۲ ..... بوروکراسی

۱۷۵ ..... دوره گذر از مکتبهای کلاسیک به نهضت رفتاری

۱۷۶ ..... نهضت روابط انسانی

۱۷۸ ..... رویکرد رفتاری

۱۷۹ ..... رویکرد کمی یا مقداری

۱۸۰ ..... رویکرد سیستمی

۱۸۹ ..... رویکرد اقتضایی

کتابنامه

۱۹۳ ..... الف: فارسی

۱۹۳ ..... ب: انگلیسی

واژه‌نامه

۱۹۵ ..... فارسی - انگلیسی

بیشگفتار

بیشگفتار

امروزه، مدیریت به عنوان کار و یا حرفه‌ای تلقی می‌شود که اشتغال بدان مستلزم پیش‌آمادگی و آموزش است. از این رو ملاحظه می‌شود که شمار چشمگیری از مدیران شاغل در سازمانها، به طرق مختلف به کتاب‌های دانش علمی و نظری مدیریت و یادگیری فنون و مهارت‌های عملی آن می‌پردازند و همه مطالعه مده‌کثیری دانشجو جذب رشته‌های مختلف مدیریت در دانشگاهها می‌شوند.

بیش از یک قرن تفکر و کارورزی آگاهانه در زمینه مدیریت رهبری سازمانها، مجموعه بزرگی از دانشها و روشهای علمی و عملی سودمند فراهم کرده که بخشی از آن به عنوان دانش عمومی مدیریت، در همه سازمانها قابل استفاده است. هدف اصلی این کتاب ارایه‌گزیده‌ای از این دانش عمومی برای استفاده در دروسهای مقدماتی مدیریت در رشته‌های مختلف دانشگاهی و مراکز آموزشی، به‌ویژه، درس «مدیریت عمومی» رشته مدیریت آموزشی است. برای کسانی هم که بخواهند در زمینه مدیریت مطالعه کنند، مضامین کتاب می‌تواند سودمند باشد. با این ملاحظات، مؤلف سعی کرده که با ارایه مفاهیم و اصول پایه - و در مواردی هم با معرفی مفاهیم جدید مدیریت، خواننده را با این رشته آشنا و او را به مطالعه فزاینده در این زمینه ترغیب نماید.

ویزیت سوم کتاب، با تجدیدنظرگنی و افزودن نکاتی به مطالب آن، در هشت فصل تنظیم و تدوین شده است. فصل یکم به معرفی و توصیف مفاهیم و اصطلاحات علمی متداول، و توضیح ابعاد و جوانب مهم سازمان و مدیریت می‌پردازد؛ در فصول دوم

تا هفتم، وظایف و کارکردهای مدیریت، یعنی، تصمیم‌گیری، هدفگذاری و برنامه‌ریزی، سازماندهی و ساختار سازمان، ارتباط، رهبری، نظارت و کنترل به تفصیل مورد بحث قرار می‌گیرند؛ و سرانجام، در فصل هشتم پیشینه، مکتبها و نظریه‌های مختلف مدیریت، مرور و بررسی می‌شوند. بحث پیشینه تاریخی و نظری مدیریت عمداً به فصل نهایی کتاب موکول شده تا فهم مطالب آن بر پایه یادگیری مفاهیم و مباحث فصول پیشین، آسانتر شود.

در این تألیف به اقتضای مقدماتی بودن مطالب آن، از رویکرد خاصی پیروی نشده و از این رو، ضمن بحث از کارکردهای سنتی و اصول کلاسیک، از مفاهیم و اندیشه‌های نوین سیستمی و مدیریت اقتضایی نیز سخن به میان آمده و اهمیت نسبی هر یک در جای خود مورد تأکید قرار گرفته است. امیدوارم با تجدیدنظری که در ویرایش دوم صورت گرفته مطالب کتاب بیش از پیش نیازهای آموزشی دانشجویان درس «مدیریت عمومی» یا درسهای مشابه را برآورده سازد.

علی علاقه‌بند

پاییز ۹۱